

Onze Vogels

59e jaargang no.10, oktober 1998

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

De

ssel

Vermiljoenkardinaal

Cardinalis phoenicis

1 Beschrijving

man volledig rood
kaken, hals, schouders en rug roodbruin
vleugels en staart bruin
kin: zwart
kuif: lang, hoog, rood van kleur
bek: groot en dik, driekleurig van vorm; donker van kleur (hoornkleur)
ogen: kastanjebruin
poten: grijs

vrouw onderkant: grijs- beige kleur
hoofd en kaken: grijs
voorhoofd: zwart
kuif: buitenkant roodroze
vleugels en staart: bruin met rode kleur
keel: witachtig
borstkast: grijs en beige, rossige kleur t.o.v. de buik
bek: grijs-rose

Jongen lijken op hun moeder, hebben wel een donkere en diepe kleur.

2 stem

-zingt coupletten
lokroep: 1 zachte noot en fluit

3 voorkomen

Venezuela, Sucre, Miranda, Falcon, Ile Margarita, Curaçao, Aruba, Colombia.

4 woonplaats

Tropische gebieden, cactus gebieden en de broesse.

5 gedrag

Koppels of kleine groepjes, is nogal vlug bang en brengt zijn tijd door met van de ene tak naar de andere tak te vliegen, maar als hij iets hoort dan verstopt hij zich direct in de struiken. Zijn voedsel is granen, fruit en insecten die hij op de grond vindt.

6 nest

Bolvormig en bevindt zich op geen al

te grote hoogte in de struiken, maar bij voorkeur in de cactussen.
uitwendig: grassoorten, droge takjes, cactusspelden.
Inwendig: fijne grassoorten.
2 - 3 eieren: witte achtergrond of licht blauwe achtergrond met bruine stipjes.

De "numero uno" onder de kardinalen is zonder twijfel de vermiljoen, ongeveer 20 centimeter groot en met een lange vermiljoen kleurige kuif en lichaam is deze zeldzame vogel zeker de trots onder de kardinalen. Ik ben trouwens zeer gelukkig om deze in mijn collectie te hebben.

Op zaterdag 25 januari kreeg ik telefoon uit Nederland dat een handelaar 5 vermiljoen kardinalen had binnen gekregen, namelijk 3 poppen en 2 mannen en dat ze in een prima staat waren. Achteraf bleek dat de man niet kon vliegen.

Ik plaatste de vogels in 5 afzonderlijke kooien in de huiskamer tot 15 april. Daarna plaatste ik de vogels per paar in een overdekte voliëre van 2,5 meter x 2,5 meter met een hoogte van 3 meter. Tevens bracht ik er 3 verschillende soorten nestkastjes in aan.

Begin mei ging de pop zich tot mijn grote verbazing nestelen op 1,50 meter hoogte. Als materiaal gebruikte ze kokosvezel en plantenwortels. Op 10 mei legde ze haar eerste ei en op de 12e haar tweede, ze begon te broeden en na een paar dagen schouwde ik de eieren. Ze waren onbevruucht, deze eieren waren van het paar waarvan de man niet vliegt. Dit heeft zich driemaal voorgedaan. Het was voor mij een ontuchtering daar ik geen resultaat haalde.

Na een mislukt 1997 gaan we er in 1998 dubbel tegenaan.

Voor de eerste maal sinds het ontstaan van België is er met de vermiljoen gekweekt.

In 1998 plaatste ik een paartje in een grotere, goed beplante voliëre van 8 x 2 meter met een hoogte van 2 meter. De voliëre was voorzien van een viertal nestjes met kokosvezel, enkele coniferen en vlierstruiken.

Begin april begon de pop te nestelen en op 14 april legde ze haar eerste ei. Op 18 april waren er 3 eieren. Toen ik de eieren schouwde met een mini zaklantaarn, om het embryo niet te kwetsen, bleken ze alle 3 onbevruucht te zijn.

Op 7 mei legde de pop opnieuw een eerste ei, op 8 mei een tweede en ging tot broeden over. Op 21 mei is het eerste jong geboren, het andere was afgestorven. Het jong werd geringd op 28 mei.

De grote vooruitgang en kennis, vooral van voeding en verzorging, als ook ervaring, hebben een grote rol gespeeld op de weg naar succes.

Als hoofdvoedsel geef ik al mijn vogels parkietenmengsel met 20 % witzaad, gekiemde zaden komen natuurlijk ook in aanmerking als ook stukjes paprika, blaadje witlof en wortels, pinkies. Buffalo's, ontvelde meelwormen, en krekels, die plaats ik in een doos met gaatjes in de deksel, zodat de krekels er een voor een uitkomen. Dan is het feest voor de vogels. Ze moeten ook steeds kunnen beschikken over sepia grit mineralen mengsel en over gemalen, gekookte eierschalen als knaller tot slot. Verwen uzelf en schaf u een paartje kardinalen aan.

Tekst en foto's
R. Janssen
België

GEDULD LOONT DE MOEITE MET Oranjevleugelparkiet

Brotogeris chrysopterus

Herkomst: oosten van Venezuela en het noorden van de Amazone in Brazilië.

Soortbeschrijving: deze soort is overwegend donkergroen, met uitzondering van hun vleugeldekveren: die zijn hevig oranje gekleurd. En niet zoals veel beschreven wordt (goudvleugel) want de kleur van goud is heel anders.

Boven hun snavel hebben ze een kastanjebruin voorhoofdsbandje. Over de kruin ligt een blauwachtig waas en de ondervleugels zijn blauwgroen. Het is opmerkelijk dat deze vogels een witte oogring hebben zoals we die kennen bij de personata.

De poten zijn hoornkleurig met een grijze waas. De snavel is ook hoornkleurig en is vrij lang en smal, daarom noemt men deze soorten ook wel eens smalsnavelparkieten. De lengte van deze vogel is 16 tot 18 cm. en hij is daarmee de kleinste van de soort *Brotogeris*.

De kweek

Deze parkietensoort is nog een zeldzaamheid als eigen kweekvogel. De reden hiervoor is waarschijnlijk dat deze vogels zeer vlug tam worden en daardoor vaak als enkeling gehouden worden.

Ik heb deze vogels in 1992 via een vogelhandelaar in Turnhout kunnen bemachtigen. Ook nog een 3 tal eigenkweek vogels die ik in Nederland bij dhr. Oosterbroek (De Lutte, tegen de Duitse grens) heb aangekocht.

Al deze vogels heb ik later in dezelfde maand laten seksen, want bij deze vogels is het geslacht niet te zien. Over het algemeen is het wel zo, dat de mannen een bredere kop hebben dan de poppen. Uit deze vogels heb ik het mooiste koppel samen gezet en daar gaat mijn verhaal over.

Geduld moet je wel hebben met deze vogels, want ik heb moeten wachten tot in 1994.

Op een gegeven moment kwam ik

in het vogelhok en hoorde een apart geluid dat ik daarvoor nog niet eerder had gehoord. Er waren op dat moment vrij veel geluiden te horen, ik had ook nog andere parkieten in mijn hok zitten o.a. Roseicollis, sperlingen, Tovi parkieten, kanarievleugelparkieten en vuurvleugel parkiet.

Ik ben toen op zoek gegaan waar dat geluid vandaan kwam en concludeerde dat het de oranjevleugels waren die dat geluid maakten en dan voornamelijk de pop. Deze maakt een bedelend geluid, zittend naast de man.

Ik kan u vertellen dat het voor mij een raar moment is geweest, want het was precies of ze geen adem meer kreeg. Ik liet ze maar doen in de hoop van "het gaat wel over" niet wetend wat er nog ging komen.

Ik heb de vogels voor de eerste keer zien paren op 11 mei 1994. Waarschijnlijk hebben er al eerder paringen plaats gehad, want het eerste ei werd gelegd op 13 mei 1994. Er volgden nog 2 eieren, dus een legsel van 3 eieren en na 8 dagen bleken 2 eieren bevrucht te zijn. Maar het moeilijkst moest nog

komen namelijk het uitkomen van de eieren. Dat gebeurde maar met een ei en wel op 10 juni 1994. Weer een dag die niet meer stuk kon.

De ouders voerden het jong zeer goed, zodat ik het kon ringen op 18 juni 1994. Op dat moment was ik bij mijn weten de 3e persoon die een kweeksucces had met een oranjevleugelparkiet in de KBOF, voorgedaan door de heren Tom Morrel (Schoten) en Wilfried Schollen (Tielt Winge).

Die zomer was het ontzettend warm: 30 - 35 graden en de vogels zaten toen in een hok met plastic golfplaten dak. Het was een echte broeikas. Het werd er zo warm dat ik de deur de hele dag open moest laten staan. En waar ik bang voor was gebeurde dan ook: het oranjevleugel jong stierf op 30 juni 1994.

Einde van een mooi verhaal, maar zoals ik al eerder heb gezegd: je moet veel geduld hebben met deze vogels.

Inmiddels heb ik mijn vogels verhuisd naar een ander hok waar ik constant kan verwarmen.

Het is inmiddels 1997 wanneer ik dit verhaal schrijf. Het koppel zit nog steeds bij elkaar.

Het eigenaardige aan dit verhaal is dat in de 3 jaar tijd de vogels zelfs geen aanstalten gemaakt hebben om te paren, laat staan eieren te leggen.

Tot op het moment dat ik dit schrijf, want de vogels hebben gepaard op 21 mei 1997, vooraf gegaan door dat vreemde geluid zoals ik eerder schreef.

Het eerste ei werd gelegd op 26 mei 1997 en net zoals in 1994 weer drie eieren, ditmaal allemaal bevrucht en uitgekomen. De temperatuur was ook beter, rond de 18 graden. Evenals in 1994 gaat het nu ook goed met het voeren en vandaag 30 juni 1997 heb ik ze alle drie kunnen ringen met ringmaat 5 mm.

Nu maar hopen dat ik ze alle drie op stok kan krijgen, want geef toe, het zijn fascinerende vogels, zowel

voor de kweek als voor de tentoonstelling. Ze liggen mij na aan het hart.

De vogels zijn gehuisvest in een broedkooi van 1 meter breed, 50 cm hoog en 50 cm diep.

Voeding: alle soorten fruit, een goede zaadmengeling voor grote parkieten en een goed eivoer inge-

val van jongen. De nestkast is in een vorm van een L gemaakt met een hoogte van 25 cm en een breedte van 20 cm met een tussenschot.

*Tekst en foto's
Rudy Oris
Vosselaar België*

DE STEENUIL

De Steenuil is onze kleinste uil, ongeveer zo groot als een spreeuw. Maar niet minder dapper: hij "slaat" vogels zo groot als hij zelf is en brengt die ook nog naar het nest. De meeste steenuilen leven in het oosten en zuiden van Nederland, hoewel ze nergens in ons land volledig afwezig zijn (uitgezonderd de Waddeneilanden en de Flevopolders). Ze houden van kleinschalig gebied, met knotwilgen, hoogstamboomgaarden en schuurtjes om in te broeden.

Aan het fotograferen van vogels heb ik onnoemelijk veel tijd besteed. Echter aan de steenuil heb ik méér tijd gewijd dan aan enige andere vogel. Werkelijk nachtenlang ben ik er mee bezig geweest.

Vroeger, toen fotograferen bij het nest nog niet zo'n beladen bezigheid was, heb ik de volgende prooien zien aandragen: Héél grote regenwormen (dauw-wormen), meikevers, emelten, roze woelmuis, veldmuis, spitsmuis-

soorten, huismuis, bosmuis, jonge rat, jonge merel, jonge spreeuw, huismus, zwaluw, kikvors en junikever. Dit alles in de tijd dat jongen nog in het nest lagen: tussen half mei en half juni. Daarna vlogen de jongen van dit ene broedsel per jaar uit.

Zelfs in mijn tuin jagen steenuilen. Gelukkig houden ze de muizenpopulatie enigszins in de hand, maar er sneuvelt ook wel eens een sijs. Gevoelige vogels hiervoor heb ik nu niet

meer, waardoor ik de voordelen wél meepik, maar de nadelen niet.

Waarschijnlijk leven er in Nederland zo'n 10.000 paar steenuilen. Helaas sneuvelen er in strenge winters nogal veel exemplaren. Steenuilen houden meer van de warmte en ons land is hierdoor het meest noordelijk deel van hun broedgebied.

*Tekst en foto's
Peter Otten*

De/

ose/

Europese Cultuurvogels

De Sijs

Carduelis spinus spinus

Van alle Europese Cultuurvogels die ik ken is de Sijs toch wel de slimste; deze kleine rakker wordt zeer tam en kent zijn verzorger als geen ander! Als enige Europese vogel maakt onze Sijs deel uit van de 19 echte sijnsoorten ter wereld, ook wel de spinus-familie genoemd. Alle 18 andere soorten hebben hun verspreidingsgebied in Noorden en Zuid-Amerika. Volgens onze zeer gewaardeerde Belgische vogelkenner Louis Gonnissen moet onze Sijs in het verleden via de Beringstraat een oversteek gemaakt hebben van Amerika naar Europa.

DE SIJS IN DE NATUUR

De sijs is een algemeen voorkomende vogel in ons land. Volgens de "Lijst van Nederlandse Vogels 1995" is de sijs een jaarvogel die het gehele jaar in ons land aanwezig is. Aangezien de sijs volgens deze lijst ook het predikaat broedvogel heeft, betekent dit dat er sinds 1980 met meer dan 500 paren in de natuur gebroed wordt!

De sijs is overwegend een bewoner van de gemengde bossen en de naaldbossen. In de broedtijd bouwen de sijen hun nesten hoog in de bomen aan de uiteinden van de takken. Deze nesten zijn voor de mens zeer moeilijk waarneembaar.

Buiten de broedtijd kunnen we de sijen in zeer grote groepen waarnemen. We komen ze dan voornamelijk fouragerend tegen in bomen als els en berk. Hieraan heeft de vogel dan ook zijn naam "elzensijs" te danken.

In de wintertijd treffen we hier wel vogels uit oostelijker streken aan. De sijs is een zeer beweeglijke vogel en zeer geliefd als volierevogel. Sijen worden in de wintertijd herhaaldelijk waargenomen in het gezelschap van barmsijen. In grote groepen trekken ze in deze periode rond, al fouragerend van de ene naar de andere plek. Zelf heb ik regelmatig waargenomen

dat de poppen in deze periode de alarmroep slaken bij naderend gevaar.

DE SIJS ALS CULTUURVOGEL

Door zijn verdraagzaamheid tegenover andere soorten is de sijs een geliefde volierevogel.

We kunnen sijen samen houden met een koppel putters, groenlingen, kneuen, fraters, barmsijen, huismussen, goudvinken, Europese kanaries enz.

Tijdens de broedtijd zijn ze echter wel in staat om hun nest tegen de medebewoners te beschermen!

De sijs is een van de zeven vogelsoorten die we in Nederland reeds lang mochten houden volgens de vogelwet 1936.

Sinds 1994 is ook de sijs voorzien van het predikaat Cultuurvogel en mag alleen nog gehouden worden met een passende voetring met lettercode om zijn poot.

DE ZANG VAN DE SIJS

In tegenstelling tot veel andere Europese vogels stelt de zang van de sijs niet veel voor.

Het sijenlied is schetterend met een droeve uithaal aan het einde. Tegen de paartijd horen we de man veelvul-

Koppel sijen, pastel (foto F. Pijnen)

Sijs, pop, pastel (foto R. Driesmans)

Sijs, man, pastel (foto R. Driesmans)

dig zijn lied zingen, dit ter bekoring van zijn aanstaande bruid. De man kent geen vaste zangplaats maar laat zijn lied van overal horen.

De pop zingt niet, het geluid wat zij produceert beperkt zich tot de lokroep, de trekroep of de alarmroep.

Als de pop op het nest gevoerd wil worden door haar gemaal dan produceert zij zachte piepgeluidjes.

KWEKEN MET DE SIJS

Zoals reeds gesteld is de sijs een bijzonder verdraagzame vogel tegenover de andere soortgenoten en kunnen we een koppel sijzen in een grote voliere best met een aantal andere soorten onderbrengen.

De specifieke Europese Cultuurvogelkweker zal echter een koppel sijzen in een aparte kweekruimte onderbrengen. De voorkeur gaat hierbij uit naar een vlucht met een breedte van 0,60m tot 1,00m, een lengte van ca. 2,00m en een hoogte van ca. 2,00m. Zorg dat uw vogels voldoende licht krijgen. Vocht en tocht zijn grote vijanden zodat we de vluchten bij voorkeur overkappen. De schotten tussen de vluchten zijn niet doorzichtig zodat de kweekkoppels elkaar tijdens de kweek niet storen. De voorbereiding voor de kweek begint reeds voor de winterperiode. Zorg dat u tijdig de broedvogels voor het komende jaar in uw hok hebt.

Aan de nestgelegenheid stelt de sijs geen grote eisen, uit eigen ervaring weet ik dat de sijs de voorkeur geeft aan twee typen nestgelegenheden namelijk:

- Het type "puntzak", waarbij we een stuk vogelgaas tot een puntzak vormen. Rondom deze puntzak brengen we coniferen - of dennegroen wat we met een zware elastiek op hun plaats houden. Boven in de puntzak brengen we een tenen mandje en een touw nestje.
- Het type "kapelletje" met de dichte achterwand en het kapje. Tegen de dichte achterwand bevestigen wij een nestkorfje met een touw nestje. Naast het korfje kunnen we groen bevestigen, een aanvlieg stokje completeert het geheel.

Bij de nestbouw kunnen we een onderscheid maken tussen de ruwbouw en de afbouw.

Voor de ruwbouw hebben we de keuze uit gedroogd gras of mos, planteworteltjes, sisal enz.

Voor de afbouw worden mos, wilgepluis, watten enz. gebruikt.

Bij het kiezen van de nestplaatsen zorgen we er voor dat de sijzen voldoende keuze hebben voor een nestgelegenheid. Hang dus voldoende nestgelegenheden op! De sijs kiest graag een nestplaats op een lichte plaats, bij het krieken van de dag wil

de sijs paraat zijn om zijn jongen te voeren.

Eind april, zo rond de wielerklassieker Luik - Bastenaken - Luik bieden we onze sijzen de nestgelegenheden aan. Begin mei zullen de sijzen eerst tot nestbouw overgaan. De pop is verantwoordelijk voor de nestbouw. Zij bouwt een mooi kommetje met een doorsnede van ca. 9 cm.

Als de pop haar nest gereed heeft dan legt zij daarin vier tot vijf blauwe eitjes met veel roodbruine streepjes en stipjes.

Na de leg van het derde ei begint de pop te broeden, na ca. 12 dagen kippen de jongen uit het ei. De wildkleur jongen zijn geelachtig van kleur met een zwarte dons bevedering.

Na ca. 5 dagen voorzien we onze jonge sijzen van een 2,5 mm ring met maatcode C. Voor alle zekerheid voorzien we de ringen van een stukje ventielslang. Moeder en vader sijs voeden samen hun jongen in de nest tot ze 15 tot 18 dagen oud zijn en het nest verlaten. Na het uitvliegen duurt het ca. 10 dagen voordat de jongen zelfstandig zijn.

Inmiddels is moeder sijs aan haar nieuwe legsel begonnen!

VOEDSEL

Het basisvoedsel van de sijs bestaat uit een goed zaadmengsel waarin

Sijs, man, wildkleur (foto W. Akkermans)

zeker negerzaad, veldslazaad, sesamzaad en slazaad niet mogen ontbreken. Diverse zaadhandelaren verkopen vandaag de dag geselecteerde zaadmengsels waaronder "sijzen - mengsels".

De zaadbak plaatsen we op een dusdanige plaats in onze kooi dat er geen ontlasting in kan komen. Voer uw vogels gedoceerd, dat wil zeggen dat al de door u aangeboden zaden gepeld moeten worden.

Naast het zaad is ook het eivoer belangrijk op het menu van de sijs.

We kennen vanuit de handel de kant en klare eivoeders, maar een eivoeder kan ook heel eenvoudig gemaakt worden op basis van vier beschuiten en een hardgekookt ei.

Ter completering van de dierlijke

eiwitten voegen we een premix of pinky's, miereëieren, buffalowormen enz. toe. In de rusttijd gaan we met mate om met deze eivoeders. Deze rusttijd is wel de uitgelezen tijd om uw vogels te laten wennen aan uw eivoeder.

Vanuit de winter naar het voorjaar voeren we langzaam de intensiteit van het verstrekken van eivoer op. In de broedtijd verstrekken we dagelijks het eivoer. Pas echter op met de hoeveelheid dierlijke eiwitten. Een te veel van deze lekkernij maakt de mannetjes erg driftig zodat de pop gestoord wordt in haar broedritme, dit kan zelfs leiden tot een verstoring van het broedritme waarbij het legsel of de jongen verloren gaan.

Het eivoer wordt in een dun laagje in een ruim bakje aangeboden, hierdoor

zal het eivoer bij warme dagen niet zo snel verzuren.

Vanuit de natuur kunnen we de sijsen nog voorzien van allerlei gewilde onkruidzaden zoals klein hoefblad, kruiskruid, zuring, herderstasje, paardbloem, varkensgras, muur, akkerdistel, boerenwormkruid, herik, weegbree, schorseneer, teunisbloem, cichorei, moerasspirea, kleine klis en biggekruid. Verstrek onkruidzaden altijd met mate en zorg dat ze steeds vers zijn!

Vanaf het moment dat er jonge sijsen zijn geboren bieden we meerdere malen per dag kleine porties eivoer aan. Na enkele dagen kan het menu uitgebreid met kiemzaad en onkruidzaden.

DE RUIPERIODE

Aan het eind van de zomer begint de ruitijd. Deze ruitijd duurt zo'n 6 weken en vindt plaats in de maanden september t/m begin oktober. Rui problemen kennen we bij de sijs niet. Geef de jongen echter wel voldoende ruimte om "uit" te vliegen en badwater om het ruiende vederpakket te kunnen baden. Let wel, badwater is geen drinkwater! Na de ruiperiode begint de voorbereiding op het komend tentoonstelling-seizoen.

DE SIJS ALS SHOWVOGEL

De sijs is van nature een gemakkelijke showvogel. Vanwege zijn geaardheid zal de jonge sijs geen problemen hebben met een verblijf in een tentoonstellingskooi. Begin wel tijdig met opkooien zodat de vogel goed gewend is aan zijn onderkomen als we hem willen showen op een tentoonstelling. Vanwege de kleine pootjes preferent de sijs ook dunne zitstokken. Zijn de zitstokken te dik dan zal de sijs gemakkelijk aan de spijlen van het voorfront gaan hangen om zo de nacht door te brengen.

Hoewel er in Europa geen echte ondersoorten bestaan zijn er toch twee iets van elkaar afwijkende lijnen. In de ene lijn zien we een man met kinvlek en een sijspop met geel in de borst. In de andere lijn zien we de sijs man zonder kinvlek en een pop met een hele heldere borst (geen geel). Door de Speciaalclub Europese Cultuurvogels is in de Standaard gekozen voor een sijs man met kinvlek en een sijspop zonder geel in de borst, dus voor een man en een pop uit verschillende lijnen! Hier moeten we met het samenstellen van de kweekkoppels dan ook goed rekening houden.

De sijs is ca. 12 cm lang en het model is volrond en gedrongen. De borstbuiklijn moet vanaf de keel tot aan de

Sijs, pop, wildkleur (foto W. Akkermans)

osel

De

Sijns, man, bruin (foto R. Driesmans)

halve lengte geel vervolgens overgaand in zwartbruine toppen. De poten zijn donkerbruin tot zwart, de nagels grijs tot zwart. De oogring is donkerbruin, de pupil is zwart.

De pop heeft een donker grijsgroene schedel en wangen, de keel is gebroken wit en de nek grijsgroen. Vanaf de snavelbasis tot in de nek korte zwarte lengtestreepjes. Onder de wangen fijne lengtestreepjes. De bleek gele wenkbrouwstreep vertrekt van boven het oog naar achter bredend uitlopend. De borst is gebroken wit, aan de buitenzijde van de borst loopt een fijne zwarte bestreping overgaand in de flank waar deze bestreping zwaarder wordt. Mantel en rugdek zijn donker grijsgroen, iets bruin bewaasd met fijne zwarte

onderdekveren van voldoende volume zijn en regelmatig gebogen. De rug moet vanaf de kop tot aan de punt van de staart een bijna rechte lijn vormen. De borst moet vol en goed rond zijn, maar niet te vet. In het achterlichaam mag de sijs niet uitgezakt zijn. Tijdens de keuring dient de sijs zich rechtop te tonen en los van de stok te blijven.

Bij de man zijn de wangen grijsgroen, de keel geelgroen en de nek grijsgroen. Vanaf de snavel tot de achterschedel heeft de man een zwarte "pet", de veervelden geven een gehamerde indruk. De geelgroene wenkbrouwstreep vertrekt boven het oog breder naar achter uitlopend. Onder de snavel bevindt zich een zwarte kinvlek. De borst is groengeel, het onderlijf en de aarsstreek zijn gebroken wit. De flanken zijn geelgroen, vanaf de onderzijde van de vleugeltekening treffen we een fijne doch scherpe zwarte bestreping lopend tot aan de staart. De stuit is goudgroen. Mantel en rugdek zijn grijsgroen, op de mantel/rugdek bevindt zich een fijne zwarte lengte bestreping die een regelmatig verloop heeft. De slagpennen en de grote vleugeldekveren zijn zwartbruin met een gele omzoming aan de buitenvlag, de kleine vleugeldekveren zijn zwartbruin. De staartpennen zijn vanaf de basis tot de

bestreping zwaarder wordt. Mantel en rugdek zijn donker grijsgroen, iets bruin bewaasd met fijne zwarte streepjes, iets grover dan bij de man. De geelgroene stuit is in lengterichting zwart bestrept. De vleugelpennen zijn zwart met aan de buitenvlag een smalle geelgroene zoom, kleine en grote vleugeldekveren zijn zwartbruin. Aan weerszijden bevinden zich op de vleugels vlak onder elkaar twee gele vleugelspiegels iets matter van kleur als bij de man. Ook de staart heeft een spiegeltekening. Poten donker vleeskleurig tot loodgrijs, nagels donkergrijs. Oogring donkerbruin, pupil zwart.

KLEURMUTATIES BIJ DE SIJS

Bij de sijs zijn in de Standaardreizen van de NBvV de

kleurmutaties bruin, agaat, isabel, pastel, pastelbruin en (pastel) overgoten beschreven.

BRUIN

De bruine sijs is ontstaan door een kwalitatieve reductie van het eumelanine, dit is niet uitgekleurd naar zwart maar naar een bruinpigment. De factor die deze verandering veroorzaakt vererft geslachtsgebonden recessief. Bij de bruine sijs dient men er speciaal op te letten dat de bruine veervelden zo diep mogelijk bruin zijn en dat deze veervelden niet vlekkerig of tweekleurig zijn. Verder gelijk aan de wildkleur.

AGAAT

Bij de agaatsijs zien we dat het phaeomelanine sterk is gereduceerd, wat overblijft is zwart eumelanine en geel carotenoïde. Gevraagd wordt een sijs die vrij is van een bruine waas. Vaak is nog het restant van een bruine waas aanwezig, door selectie is dit echter tot het minimum te beperken. De geelgroene borstkleur dient egaal te zijn en niet vlekkerig. Ook de pigment-bestreping dient scherp afgetekend te zijn en mag niet in elkaar overvloeien.

Een gele waas in de borstkleur van de pop is een kleurfout. Verder gelijk aan de wildkleur.

De agaatfactor werkt geslachtsgebonden recessief.

Sijns, man, pastel-bruin (overgoten) (foto R. Driesmans)

osel

De

ISABEL

De isabel is geen mutatie, maar een combinatie van de mutaties bruin en agaat. Nu is het niet zo dat er door de paring van agaat en bruin direct isabel nakomelingen geboren kunnen worden. Om een isabel te kunnen kweken zal er z.g.n. crossing over plaats moeten vinden.

Wordt er een agaat man gepaard aan een bruine pop dan zijn de jonge mannen wildkleurig maar split voor agaat en bruin en indien er een crossing over heeft plaatsgevonden ook split voor isabel.

PASTEL

De kleurmutatie pastel is nog steeds een merkwaardige factor die autosomaal dominant vererft! Door sommige deskundigen wordt zelfs beweerd dat het hier niet gaat om een echte pastelfactor van de sijs. Bij de A.O.B. in België wordt deze kleurmutatie lichtgroen enkelfactorig genoemd.

De pastelfactor geeft een reductie van melanine, het carotenoïde wordt niet aangetast. Een ideale pastel is voor ongeveer 50% gereduceerd. Een pastel mag niet vlekkelig zijn zeker niet in de pennen. De zwarte veer- en tekeningsvelden van de wildkleur zijn bij de pastel tot grijs gereduceerd. Ook de donsbevedering is gereduceerd.

Verder gelijk aan wildkleur.

PASTEL BRUIN

De pastelbruine sijs is een combinatie van pastel en bruin.

OVERGOTEN

De overgoten sijs is een geselecteer-

Sijs, pop op nest (foto R. Driesmans)

de variatie van de pastel, welke ook wel dubbelfactorige pastel genoemd wordt. Bij de A.O.B. in België wordt deze kleurmutatie lichtgroen dubbelfactorig genoemd. Bij de overgoten sijs vragen we een reductie van 75-90%

OVERIGE KLEURMUTATIES

De pastelfactor is uiteraard ook te kweken in de agaat- en isabelserie. Gevraagde kleurmutaties dienen mijns inziens een verrijking te zijn voor de vogelsport. Wanneer bepaal-

de kleurslagen zoals de pastelfactor in de agaatserie uitsluitend vewarring geeft bij de kweker en de keurmeester vanwege het bijna niet meer kunnen onderscheiden/vaststellen van de kleur dan moeten we mijns inziens een dergelijke kleurmutatie niet vragen op onze tentoonstellingen!

NADERE INFORMATIE OMTRENT DE SIJS

Indien u nieuwsgierig of geïnteresseerd bent geworden in de Sijs als Cultuurvogel, dan kunt u te allen tijde informatie verkrijgen via het secretariaat van de Speciaalclub Europese Cultuurvogels, de heer B. Suttorp, tel. 0172-432037

Deze informatie geldt uiteraard voor alle Cultuurvogels zoals, Goudvink, Putter, Groenling, Vink, Kneu, Ringmus, Huismus, Lijster, Merel, Barmsijs, Spreeuw, Kruisbek, Haakbek, Frater, Rietgors, Europese Kanarie enz. enz.

Wilt u al deze vogels van nabij aanschouwen dan brengt u een bezoek aan onze Landelijke Show voor Europese Cultuurvogels van 30 oktober t/m 1 november a.s. in Rosmalen. Noteer deze data alvast in uw agenda, u bent van harte welkom!

Speciaalclub Europese Cultuurvogels

Frans Pijnen

Sijs, pop, agaat (foto R. Driesmans)

De Kuifbaardvogel een kleurrijke Afrikaanse soort.

Tekst en foto's: Cyril Laubscher. Vertaling: Peter Otten

(alle rechten voorbehouden)

De zon verrijst langzaam boven de horizon en de nachtelijke schepsels staken geleidelijk hun bezigheden en gaan rusten. Plotseling wordt de rust van de vroege ochtend in een tuin in Johannesburg verbroken door een langgerekt trillend gesnor dat wel wat lijkt op dat van een ouderwetse wekker waar de bel van is verwijderd.

Abrupt houdt het trillend zingen op. In de boom beweegt iets en er verschijnt een Kuifbaardvogel (*Trachyphonus vaillantii*). Hij zit op de bovenste tak en koestert zich in de zonneschijn - voor een bezoeker - niet bekend met dit trillende zingende geluid, dat zo 20 - 30 seconden duurt, wekt het zien van deze ongebruikelijke kleurrijke, bijna bizar uitzijnde vogel, verbazing.

Toch is heden ten dage de roep van deze veelkleurige vogel een typisch geluid in de tuinen van Johannesburg en Pretoria in Zuid-Afrika. Vaak kan men ook een duet horen tussen die twee en soms ook wel drie vogels, een flink eind uit elkaar vandaan.

Buiten het randstedelijk gebied ziet men de vogel vaak in natuurlijk en aangeplant bosgebied, zowel alleen als ook in paren. Het is geen trekvogel en hij is plaatselijk algemeen. Toch ziet men ze vaak over het hoofd als ze actief zijn in de boombladeren. Het eerste teken van foeragerende baardvogels in de bomen is gewoonlijk hun roep.

Kuifbaardvogels leven voornamelijk van insecten en zijn niet zo afhankelijk van fruit als andere baardvogels. Op de voedertafel wekt het verbazing dat ze zo omnivoor zijn, ze eten allerlei aangeboden voedsel.

De baardvogel past zich gemakkelijk aan en is verwant aan de op de grond levende baardvogels van het *Trachyphonus* genus dat centraal, oostelijk en westelijk Afrika bewoont. Een van deze grondvogel soorten die vaak te krijgen zijn voor aviculturisten is D'Arnauds baardvogel (*T. Darnaudii*). De Kuifbaardvogel onderscheidt zich van op de grond levende soorten (die onder de grond nestelen) doordat hij in nestholtes broedt, die uitgehakt worden in zachte, vaak flink verrotte, dode boomstronken. Het nest zit 1 - 10 meter hoog. De vogel is 23 cm.

Een favoriete manier om Kuifbaardvogels naar de tuin te lokken, is een sisal stronk vast te maken tegen en boomstam. Binnen korte tijd zal waarschijnlijk een van deze baardvogels een hol maken in de zachte sisalstomp. Een wederhelft is enkele dagen later ook van de partij. Als alles goed gaat, zal de stomp het tehuis worden voor hun nakomelingen. Een normaal legsel bestaat uit 2 - 4 witte eieren. De broedduur is 15 - 17 dagen. De jongen vliegen uit als ze 28 - 31 dagen oud zijn.

Als een vogelhouder besluit met deze soort te fokken, is het het beste een gesekst paartje te pakken zien te krijgen, want man en vrouw zien er hetzelfde uit. Verschaf ze een zachte rot-tend blok of tak, flink hoog in de volière. Zorg ervoor dat het blok beschermd is tegen de elementen. Levende voer is essentieel bij het op kweken van de jongen. Krekels, meelwormen, Morinwormen en wat andere insecten kunnen allemaal gegeven worden.

Van de zes soorten van het *Trachyphonus* genus, zijn er tenminste vier in Groot-Brittannië in volières gefokt - inclusief de kuifbaardvogel. Wel zouden er meer kweekverslagen moeten zijn, maar helaas, niet veel fokkers vertellen over hun succes, of wat even belangrijk is, hun mislukkingen. Kuifbaardvogels moeten de beschikking hebben over een vorstvrij verblijf aan de volière. Als ze eenmaal geacclimatiseerd zijn, zijn ze best tegen allerlei weersinvloeden bestand maar ze varen wel bij enige verwarming in het genoemde verblijf, want ze kunnen niet goed tegen koud en vochtig weer. Fruit en een goed commercieel insectenvoer, aangevuld met levend voedsel, houdt ze in goede conditie. Appel, peer, druif, tomaat papaya, en cactusvijgen worden graag gegeten.

De kuifbaardvogel die op de foto staat, is van George Urkuhardt in Johannesburg. Hij ziet er prachtig uit. Ik heb hen graag gefotografeerd. Hij hoopt jongen te fokken van het paar in de nieuwe volière die speciaal voor dit doel is gebouwd.

De

ose

De Kokmeeuw

Als er één vogel geprofiteerd heeft van onze wegwerpmaatschappij, dan is het wel de kokmeeuw. Zijn aantal is in de afgelopen jaren vijftig jaar zeker vertienvoudigd!

Kokmeeuw in winterkleed

Kokmeeuwen eten voornamelijk visjes en bodemdieren, maar op vuilnisbelten en schoolpleinen zijn ze vaste bezoekers en ze kennen de tijden waarop er wat te halen valt. Controle op de aantallen lijkt niets op te leveren. Jacht en het vernietigen van eieren schijnt kokmeeuwen nauwelijks te deren. Er verblijven er de laatste jaren in Nederland wel een kwart miljoen. Kokmeeuwen hebben zwemvliezen en dat houdt verband met hun vermogen om te zwemmen. Echter, ze zitten ook vaak op gebouwen en lantaampalen. Als en land-

bouwer zijn akker omploegt, wemelt het al gauw van de kokmeeuwen. De boer mag zich daar in verheugen: veel schadelijke dieren worden opgegeten.

In het algemeen is de kokmeeuw best nuttig, maar in zijn broedgebied verdringt hij vaak andere vogels en is hij een geduchte voedselconcurrent. Bovendien is hij niet vies van pas uitgevlogen vogels: eens zag ik hoe een kokmeeuw een jonge groenling ving. De broedgebieden liggen vaak in de duinen, maar ook in kwelders en zoet-

watermoerassen (De Peel).

In strenge winters trekken kokmeeuwen wel weg, vooral als er veel sneeuw ligt: dan is voedsel onbereikbaar geworden.

Onze vogels zijn dan wel weg, maar honderdduizenden andere trekkende kokmeeuwen komen dan naar ons land, vooral langs de kust.

Het zomers- en winterkleed verschillen nogal. De foto's zullen dit duidelijk maken.

Tekst en foto's: Peter Otten

oosel

De l

Over Kanaries gesproken

ZANG • KLEUR • POSTUUR

Mehringer

een nieuw Frisé-kanarieras

door Paul Pütz

Vertaling Gea Stoop

Stilstaan betekent teruggang. Maar van stilstand op het gebied van Postuur kanaries - in het bijzonder bij de Frisé-kanaries - kan geen sprake zijn. De benaming Mehringer wijst op het gebied van oorsprong van dit kleine Frisé ras. De kweker van deze nieuwigheid woont namelijk in het gebied Mehringen Oost-Duitsland.

Voor dit ras "Mehringen" wordt ook wel de naam "mini" Parijse Frisé gebruikt, omdat de gestelde eisen van dit ras gelijk zijn aan de Parijse Frisé.

Nu bij deze "grootte" - in dit geval op de betrekking van de kleinheid van dit ras - van maximaal 13 cm zijn vanzelfsprekend alle frisurens overeenko-

mend aan dit ras kleiner als bij de Parijse Frisé wordt verlangd en ook verwacht.

Maar de eisen van de symmetrie van de rug frisuur (mantel/mateau) de borstfrisering (jabot) en in het bijzonder de flanken (flanquartes is bij dit ras de Mehringer evenzo te vervullen. De eenzijdige ontwikkeling/ vorming van de rug frisuur et cetra zijn zware fouten. Overeenkomstig van de zwaarte van de fout kan men aftrek van de punten verwachten.

Net zoals bij alle Frisé-kanaries moet ook de Mehringer bij de keuring genoeg tijd geboden worden zodat zij zich werkelijk kan presenteren. Ook een behaaglijke en aangename ruimtemperatuur is voor een vakkundige en onberispelijke keuring - van eigenlijk alle Frisé-kanaries - ook bij de Mehringer onbedingd vereist.

Bij deze kleine Frisé-kanarie zijn alle kleuren toegestaan. In enkele kweekresultaten van deze Mehringer waren er in het verleden ook vogels in Opaal. (Zie Foto)

Vanaf januari 1994 is dit ras Mehringer in Duitsland als een op zich zelfstaand ras erkend. Binnen de COM is deze erkenning nog niet doorgevoerd. De standardeisen van de Mehringer in Duitsland zijn als volgt:

Grootte	20 punten
Flanken	15 punten
Borstbevedering	15 punten
Mantel	15 punten
Kop en hals	10 punten
Bevedering	5 punten
Benen	5 punten
Staart	5 punten
Houding	5 punten
Alg. indruk	5 punten

De omschrijving van de "grootte" met maximaal 20 punten zegt genoeg

ysel

over het belang van deze standardeis van een minivogel.

Bij de flanken heet het dat deze volumineus moeten zijn, deze aanduiding is altijd in relatie met de verlangde kleinheid (grootte) van 13 cm. Dat geldt ook voor de frisuur van de mantel, waarbij de veren eerst omhoog en zich dan zijwaarts uitstrekken. In geen geval mag de mantelfrisuur vlak op de rug liggen. Als een bijzondere aanvulling bij de rug frisuur wordt ook bij de

kweekuitdaging van dit ras is de verlangde "kleinheid" van de frasering zoals die bij de Parijse Frisé verwacht wordt.

Naast deze "kleinheid" moet men juist bij de huidige stand van dit ras op de omschrijving kop en hals bijzonder opmerikbaar zijn, zeker aan de kant van de kweker, bij de keuze van de kweekvogels, als ook door de keurmeester bij de keuring.

In het bijzonder moet op de voorhan-

Wanneer we een vergelijking met de Parijse Frisé maken dan moeten wij bij dit ras hier de juiste beschrijving gebruiken en niet een beeld voor onze ogen gaan nemen, andere kopfriserings afwijzen, als alleen die bij de Mehringer - dat telt ook voor de Parijse Frisé - toegelaten zijn.

De houding wordt met 60 graden op de zitstok aangegeven. Een goede kooi gewenning moet zichtbaar zijn.

De kweek van deze vogels geeft geen bijzondere moeilijkheden. Men kan aan goede eigenschappen verklaren, dat ze niet alleen een zeer goed bevruchtigen aandeel, maar ook een goede solide nestenbouw hebben, vlot eieren leggen en natuurlijk de jonge dieren goed voeren. Vermeldenswaardig is de paar teelt met deze vogel, omdat beide ouders de voeding van de jonge kunnen overnemen.

Op de aankomende internationale speciaal show voor Frisé-kanaries op 14 en 15 oktober in Alsdorf, Begau, restaurant "Siedlerklause", Michaelstr. in de buurt van Aken zal ook dit mini ras vertegenwoordigd zijn, onder de tentoongestelde Frisé vogels, en tevens zal ook de ras-winnaar bekend worden gemaakt.

Naast alle erkende Frisé rassen worden ook vogels van het nieuwe ras Arrciato Gigante Italiano = AGI tentoongesteld.

De tentoonstellingskooi is de koepelkooi.

Wanneer u interesse heeft voor deze nieuwe rassen bij de Frisé-kanaries dan bent u van harte welkom.

Mehringer een zogenaamd Bouquet gewenst. In deze samenhang is ook het begrip elasticiteit van de bevedering te noemen.

In principe kan men een kleine voorstelling als voorbeeld, de Parijse Frisé voor de standaard omschrijving gebruiken. Het bijzondere van deze

den zijnde frisuur van de kraag gelet worden. Bij de Mehringer is deze kraag evenzo een eis als bij grote broer Parijse Frisé.

Als verdere eis is te noemen, dat de onderbuik gefriseerd moet zijn. Hij mag in geen geval glad bevederd zijn zoals bij de Noord Hollandse Frisé verlangd wordt.

De /